מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מדוע כסף הוא הסכמה חברתית ולא ערך טבעי
- להכיר את המעבר ההיסטורי מסחר חליפין לכסף
- לנתח סיכונים בתשלום מראש (כרטיסיות, תוכניות נאמנות)

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א׳ – הבנה בסיסית

1. ב – החליפו מוצר במוצר
2. ב – כי כולם מסכימים שהוא שווה משהו
3. ב – תשלום בטלפון הנייד
4. ב – קשה למצוא מישהו שרוצה בדיוק את מה שיש לך

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – כסף מקבל ערך מההסכמה החברתית, לא מתכונה טבעית שלו
2. נכון – זהו ייצוג דיגיטלי של כסף, מבוסס על אותה הסכמה
3. לא נכון – בעבר היה סחר חליפין, לפני שהתפתח הכסף
4. נכון – זהו בדיוק הרעיון של הסכמה חברתית
5. לא נכון – אם בית הקפה נסגר, הלקוח עלול להפסיד את הכסף ששילם מראש

חלק ג׳ – השלמת משפטים

1. חליפין
2. הסכמה
3. טלפון
4. סיכון
5. כסף

חלק ד׳ – התאמה

- 1 – ד (החלפת מוצר במוצר ללא כסף)
- 2 – ג (שטרות ומטבעות פיזיים)
- 3 – ה (אמצעי תשלום דיגיטלי מודרני)
- 4 – א (תשלום מראש על כמה שירותים)
- 5 – ב (כולם מסכימים יחד על ערך משהו)

חלק ה׳ – דילמה - כרטיסיית קפה

1. התלמיד/ה אמור/ה לזהות: בית הקפה מרוויח כי מקבל כסף מראש (תזרים מזומנים) ומבטיח לקוח קבוע; הלקוח מרוויח הנחה אך מסתכן באובדן הכסף אם העסק ייסגר לפני שניצל את כל הקפות. תשובה טובה תכלול נימוק אישי מבוסס על שיקול סיכון מול תועלת

חלק ו׳ – שאלות חשיבה קצרות

1. כי צריך שכולם בחברה יסכימו וייתנו אמון בערך של אותו דבר, אחרת הוא לא יתפקד ככסף
2. למשל כרטיס אשראי, המחאה (צ'ק), או העברה בנקאית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מבין/ה שערך הכסף תלוי בהסכמה קולקטיבית ולא בתכונה טבעית
- זיהוי שחליפין דורש התאמה בין צרכים, בעוד כסף הוא אמצעי אוניברסלי
- הבנה שהעסק עלול להיסגר והלקוח יפסיד את הכסף ששילם מראש

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר: 'למה שטר של 100 שקל שווה יותר מנייר רגיל?' כדי להמחיש את רעיון ההסכמה
- מומלץ לקשר את הדילמה בסוף לדוגמאות מהחיים האמיתיים של התלמידים, כמו כרטיסיות מנוי או תוכניות נאמנות

דף תרגול: כסף כמוסכמה חברתית

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעבר אנשים החליפו מוצר במוצר (סחר חליפין), אבל זה היה מסורבל. היום כולנו מסכימים שפתק נייר או מספר במסך שווה משהו - וזו בדיוק ההסכמה החברתית שנקראת כסף.

1 חלק א׳ – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עשו אנשים לפני שהיה כסף?

א) שמרו הכל בבית ב) החליפו מוצר במוצר ג) לא קנו כלום ד) שילמו בטלפון

2. למה כסף נחשב ל'הסכמה חברתית'?

א) כי יש לו ערך טבעי כמו אוכל ב) כי כולם מסכימים שהוא שווה משהו

ג) כי הממשלה מכריחה להשתמש בו ד) כי אי אפשר לזייף אותו

3. מה מהבאים הוא אמצעי תשלום מודרני?

א) החלפת תפוחים בלחם ב) תשלום בטלפון הנייד ג) מתן עבודה תמורת עבודה ד) איסוף עלים

4. מהי הבעיה העיקרית בסחר חליפין?

א) הוא מהיר מדי ב) קשה למצוא מישהו שרוצה בדיוק את מה שיש לך ג) הוא דורש כסף רב

ד) הוא אסור בחוק

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כסף הוא חומר בעל ערך טבעי כמו זהב, ולכן אנשים משתמשים בו	☐	☐
2	תשלום בטלפון הוא גם צורה של כסף	☐	☐
3	בעבר השתמשו בכסף בדיוק כמו היום	☐	☐
4	כדי שכסף יעבוד, כולם צריכים להסכים על הערך שלו	☐	☐
5	כרטיסייה מראש לבית קפה היא ללא סיכון כלל	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. לפני שהיה כסף, אנשים נהגו לבצע _____ - החלפת מוצר במוצר

2. כסף הוא סוג של _____ חברתית, כלומר כולם מסכימים על ערכו

3. היום אפשר לשלם גם באמצעות ה _____

4. כשקונים כרטיסייה מראש, יש _____ שהעסק עלול להיסגר

5. בעל בית הקפה ש מוכר כרטיסייה בהנחה מקבל _____ מראש

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סחר חליפין	____	**א.** תשלום מראש על כמה שירותים
2. מזומן	____	**ב.** כולם מסכימים יחד על ערך משהו
3. תשלום בטלפון	____	**ג.** שטרות ומטבעות פיזיים
4. כרטיסייה	____	**ד.** החלפת מוצר במוצר ללא כסף
5. הסכמה חברתית	____	**ה.** אמצעי תשלום דיגיטלי מודרני

5 חלק ה' – דילמה - כרטיסיית קפה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בית קפה מציע לקנות כרטיסיית עשר קפות מראש בהנחה. הסבירו מי מרוויח מהעסקה הזו ומהו הסיכון שלכם כלקוחות אם בית הקפה ייסגר. האם הייתם קונים כרטיסייה כזו? נמקו

6 חלק ו' – שאלות חשיבה קצרות

ענו בקצרה.

1. מדוע אי אפשר פשוט להחליט שעלים הם כסף?

2. תנו דוגמה נוספת לאמצעי תשלום מלבד מזומן וטלפון

כרטיס יציאה

מהי הסכמה חברתית, וכיצד היא קשורה לכסף?

מהו ההבדל בין סחר חליפין לשימוש בכסף?

מהו הסיכון בקניית כרטיסייה מראש בעסק?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀